

Natuurhistorisch Maandblad

Orgaan van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg

Hoofdredacteur: G. H. Waage, Prof. Pieter Willemsstraat 41, Maastricht, Tel. 3605. — Mede-redacteuren: Jos. Cremers, Canne-België, Dr. H. Schmitz, Ad. Hitlerplatz 41, Steyr O.D. R. Geurts, Echt. — Penningmeester: Mr. G. van Spaendonck. Postgiro 125366 ten name v.h. Nat. hist. Gen., Maastricht.

Versijnt Vrijdags voor de Maand. Vergad. van het Natuurhistorisch Genootschap (op den eersten Woensdag der maand) en wordt aan de Leden van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg gratis en franco toegezonden. Prijs voor niet-leden f 6.00 per jaar, afzonderlijke nummers voor niet-leden 50 cent, voor leden 30 cent. Jaarl. contributie der leden f 3.50. Auteursrecht voorbehouden.

Adreswijziging en opgave nieuwe leden, benevens alle correspondentie over publicaties in het Natuurhistorisch Maandblad aan den Secretaris, Prof. Pieter Willemsstraat 41, Maastricht.

INHOUD: Paddestoelententoonstelling. — A. Stärcke. Determineertabel voor de werksterkaste der Nederlandsche mieren. (Vervolg).

De maandelijksche vergadering in November wordt in verband met de tijdsomstandigheden gehouden op ZATERDAGMIDDAG 4 NOVEMBER te 14.15 in het Museum.

PADDESTOELENTENTOONSTELLING

OP 14, 15 EN 16 OCT. 1944.

't Was een goede gedachte van de Conservatrix om in ons Museum een paddestoelententoonstelling te organiseren en velen hadden gehoor gegeven aan de uitnodiging om de opening der tentoonstelling bij te wonen. Onze Voorzitter, Rector Jos. Cremers, de grens overgekomen, nam om half drie 't woord.

Hij heette alle aanwezigen hartelijk welkom op deze eerste bijeenkomst na de bevrijding. Vier lange, lange jaren hebben we onder den druk der bezetting geleden en nu... zijn we vrij!

Ons Genootschap is dezen moeilijken tijd bewonderenswaardig goed doorgekomen. Zeker er waren vele zorgen, maar 't zal onze trots zijn, dat ons Genootschap zijn eigen weg is blijven gaan. Met hand en tand hebben wij ons verzet tegen elke inlijving. Mooie aanbiedingen of bedreigingen hebben ons niet doen aansluiten bij Kultuurkamer of Persgilde. Wij gaven „niet thuis“.

Thans... zijn wij vrij.

Moge 't overige deel van ons land spoedig ook dit geluk ten deel vallen. Onze gedachten gaan uit naar onze vrienden in het Noorden, naar hen allen, die nog zuchten onder 't Duitse juk, naar hen, die verstoken leven, of in de kampen gevangen zitten.

Geve God hun spoedig de vrijheid!

En thans onze tentoonstelling.

Paddestoelen hebben altijd de aandacht getrokken van den mensch. Met hun vaak zeer mooie kleuren boeien ze ons oog. Hun plotseling verschijnen en kortstondig leven, de groei vaak in heksenkringen, hun eetbaarheid en giftigheid, het zijn enkele feiten, die steeds weer de aandacht trekken.

Nu wij den oorlog nog van heel dichtbij meemaken, en kriegsrumoer nog in onze ooren klinkt, is 't heerlijk, dat even te vergeten en in ons Museum de stille herfstpracht te bezien. Gij zult geboeid worden door verscheidenheid in vorm en kleur en ge zult dankbaar gedenken hen, die dit alles organiseerden. Daar waren tallozen, die 't materiaal verzamelden, daar waren de heer en mevrouw Bels, de heer Mommers en Dr. Lotereyman, die de paddestoelen determineerden, daar was de heer Janssen, die de

tentoonstellingszaal smaakvol aankleedde, zodat 't geheel een prettigen indruk geeft. Aan allen, die meewerkten, onze hartelijke dank.

Moge deze tentoonstelling leering brengen als dank aan de organisatoren.

Verlustigt U in vrijheid aan de paddestoelen.

De aanwezigen bezochten daarna de tentoonstellingszaal, die smaakvol versierd, een groot aantal soorten herbergde. Naambordjes, beschrijvingen en gekleurde platen maakten het den bezoekers al heel gemakkelijk. De heer Mommers vertelde aan de hand van gekleurde lantaarnplaatjes een en ander uit 't leven der paddestoelen.

Allerwegen kon men vernemen, hoe deze tentoonstelling in de smaak viel en 't drukke bezoek, ook op de 2 andere dagen, bewees dit nogmaals.

De heer Mommers stelde voor ons de volgende lijst samen, van 't aanwezige materiaal.

Basidiomycetes.

<i>Amanita mappa</i>	Gele knolamaniet
„ <i>muscaria</i>	Vliegenzwam
„ <i>rubescens</i>	Parel-amaniet
<i>Amanitopsis vaginata</i>	Slanke amaniet
<i>Lepiota acutesquamosa</i>	Spitsschubbig parasolzwam
„ <i>clypeolaria</i>	Bos-parasolzwammetje
„ <i>cristata</i>	Stink-parasolzwammetje
„ <i>rhacodes</i>	Knol-parasolzwam
<i>Tricholoma argyraceum</i>	Zilvergrijze ridderzwam
„ <i>sordidum</i>	Vaal-paarse ridderzwam
„ <i>terreum</i>	Grijze ridderzwam
<i>Clitocybe candicans</i>	Witte trechterzwam
„ <i>flaccida</i>	Roodbruine trechterzwam
„ <i>infundibuliformis</i>	Slanke trechterzwam
„ <i>nebularis</i>	Nevelzwam
„ <i>odora</i>	Groene anijszwam
„ <i>rivulosa</i>	Giftige weide-trechterzwam
„ <i>suaveolens</i>	Witte anijstrechterzwam
<i>Laccaria laccata</i>	Fopzwam
„ „	Amethystzwammetje
„ var. <i>amethystina</i>	
<i>Collybia butyracea</i>	Bottercollybia
„ <i>dryophila</i>	Eiken-bladzwammetje
„ <i>acervata</i>	Bundelige collybia
„ <i>velutipes</i>	Fluweelpootje
<i>Mycena corticola</i>	Schorsmycena
„ <i>galericulata</i>	Rosebladige mycena
„ <i>pura</i>	Elfenschermpje
„ <i>rugosa</i>	Rimpelige mycena
<i>Limacium eburneum</i>	Ivoorzwam
<i>Hygrophorus conicus</i>	Oranje-gele wasplaat
„ <i>niveus</i>	Sneeuw witte wasplaat
„ <i>psittacinus</i>	Papegaai-wasplaat
„ <i>virgineus</i>	Lelie-wasplaat

<i>Lactarius camphoratus</i>	Kruidige melkzwam	<i>Panaeolus campanulatus</i>	Gewone vlekplaat
„ <i>controversus</i>	Rozenplaat-melkzwam	<i>Coprinus atramentarius</i>	Kale inktzwam
„ <i>glycosmus</i>	Zoetgeurende melkzwam	„ <i>comatus</i>	Geschubde inktzwam
„ <i>subdulcis</i>	Bitter-zoete melkzwam	„ <i>micaceus</i>	Glimmerinktzwam
„ <i>turpis</i>	Zwart-groene melkzwam	„ <i>plicatilis</i>	Gevoorde inktzwam
„ <i>vellereus</i>	't Schaapje	<i>Boletus badius</i>	Kastanje-boleet
„ <i>vietus</i>	Rood-grijze melkzwam	„ <i>edulis</i>	Eekhoortjesbrood
<i>Russula cyanoxantha</i>	Regenboogzwam	„ <i>piperatus</i>	Peperboleet
„ <i>depallens</i>	Verblekende russula	„ <i>scaber</i>	Berkenboleet
„ <i>fragilis</i>	Broze russula	„ <i>subtomentosus</i>	Fluweelboleet
„ <i>graminicolor</i>	Gladde groene russula	<i>Daedalea confragosa</i>	Roodporie-houtzwam
„ <i>heterophylla</i>	Olijfgroene russula	<i>Trametes suaveolens</i>	Kurk-anijszwam
„ <i>lepida</i>	Slanke russula	<i>Polyporus adustus</i>	Grijze gaatjeszwam
„ <i>ochroleuca</i>	Gele gladrand russula	„ <i>applanatus</i>	Platte tonderzwam
<i>Marasmius globularis</i>	Beuken-taailing	„ <i>giganteus</i>	Reuzezwam
„ <i>oreades</i>	Weidekringzwam	„ <i>igniarius</i>	Vuurzwam
„ <i>urens</i>	Scherpe taailing	„ <i>squamosus</i>	Zadelzwam
<i>Armillaria mellea</i>	Honingzwam	„ <i>versicolor</i>	Elfenbankjes
<i>Lentinus cochleatus</i>	Bruine anijszwam	„ <i>varius</i>	Veranderlijke gaatjeszwam
<i>Panus stipticus</i>	Scherpe schelpjeszwam	<i>Merulius lacrimans</i>	Huiszwam
<i>Schizophyllum commune</i>	Waaertje	<i>Clavaria cristata</i>	Witte koraalzwam
<i>Entoloma clypeatum</i>	Voorjaarssatijnzwam	„ <i>stricta</i>	Rechte koraalzwam
„ <i>rhodopolium</i>	Grauwe satijnzwam	„ <i>vermiculata</i>	Wormvormige koraalzwam
<i>Pluteus cervinus</i>	Hertenzwam	<i>Stereum hirsutum</i>	Gele korstzwam
<i>Claudopus variabilis</i>	Witte schelpjeszwam	„ <i>purpureum</i>	Purper-korstzwam
<i>Pholiota mutabilis</i>	Kleine bundelzwam	<i>Lycoperdon perlatum</i>	Paarlstuifzwam
„ <i>squarrosa</i>	Schubbige bundelzwam	„ <i>piriforme</i>	Peervormige stuifzwam
<i>Naucoria vervacti</i>	Holstelige naucoria	„ <i>saccatum</i>	Zakvormige stuifzwam
<i>Cortinarius bivelus</i>	Berkengordelsteel	<i>Bovista gigantea</i>	Reuzenbovist
<i>Inocybe asterospora</i>	Bruine spleetvezelkop	<i>Sclerodermis vulgare</i>	Aardappelbovist
„ <i>geophylla</i>	Satijnvezelkop	<i>Phallus impudicus</i>	Grote stinkzwam
<i>Paxillus involutus</i>	Gewone krulzoom		
<i>Psalliota arvensis</i>	Bos- en wei-champignon	<i>Ascomycetes.</i>	
„ <i>campestris</i>	Weide-champignon	<i>Peziza aurantia</i>	Grote oranje bekerzwam
„ <i>sylvicola</i>	Gladde bos-champignon	„ <i>vesiculosa</i>	Vroege bekerzwam
<i>Stropharia aeruginosa</i>	Kopergroenzwam	„ <i>hemisphaerica</i>	Kleine bruine bekerzwam
<i>Psathyra conopilea</i>	Lange zilverglanssteel	<i>Bulgaria inquinans</i>	Zwarte knoopzwam
<i>Hypoholoma Candolleum</i>	Bleeke smalplaat	<i>Helvella crispa</i>	Witte kluijeszwam
„ <i>fasciculare</i>	Gewone zwavelkop	<i>Leotia lubrica</i>	Groene glibberzwam
„ <i>hydrophilum</i>	Witsteel franjehoed	<i>Xylaria hypoxylon</i>	Geweizwam
„ <i>lacrimabundum</i>	Tranende franjehoed		
„ <i>sublateritium</i>	Steenrode zwavelkop		
<i>Psathyrella disseminata</i>	Grijze streepklokjes		

Een paar lappen tonderzwam (*Polyporus fomentarius*) geschonken door de firma Hahmes.

Determineertabel voor de werksterkaste der Nederlandsche mieren

Herziene 2e druk.

A. Stårcke

(Vervolg).

Technomyrmex albipes F. Sm. moet nu volgens Donisthorpe heeten *T. detorquens* Walker. Javaansche kolonies dezer soort hielden het in mijn kamer, nadat zij uit een glasnest waren ontsnapt, maandenlang uit, braken zelfs in een groot glasnest in en roeiden eene jonge kolonie van *Camponotus ligniperda* Latr. uit.

4. Glimmend zwart, kop zie fig. 11. Loopt zeer snel, beweegt veel het achterlijf, ook opzij en naar boven, Draaigatje. *Tapinoma erraticum* Latr.

Zonnige heuvels; nest onder steenen. Blijenbeek (Wasmann). Wageningsche berg (H. Bos). Zuid-Limburg z. Otterlo (Mc. Gillavry !). Nijmegen (Zöllner !). Garderen & Leersum 5-4-'30 v. d. W. ! ♂ Schin-op-Geul ♀ & v. d. W. ! Slenaken 17-4-'32 ♂ en Bemelen ♀ deal. ♂ 18-9-'33 v. d. W. ! Bemelen ♀ deal. 15-9-'35 v. d. W. ! den Dolder, 2 nesten tusschen flagstones (Verhoeff !), Roermond (J. K. A. van Boven). Bennekom (Hille Ris, Lambers).

Zuidhelft van België alg. Rijnprov. : overal (ook van Kleve en Krefeld opgegeven). Zuid-Engeland : 24 loc. en weer op een enkele loc. z. in Schotland. Luxemburg : alg.

— alleen de kop zwart, thorax en abdomen, of abdomen alleen, bleek bruinachtig of geelachtig wit. 1,5—2 mm.

Tapinoma melanocephalum F. Cosmopoliet uit de tropen. Warme-kasmier. Orchideeënkas Aerdenhout ♀ deal. Bels no. 12; id. Bels no. 11; Tropische kas Gemeentekwekerij Aerdenhout Jan. '33 Bels no. 235, met *Pheidole anastasioi* v. cellarum; Aan Orchideeënwortels kwekerij Bentveld, nest met 32 moeren (Uyttenboogaert !); Kas „Kareol” te Aerdenhout, in verdroogde *Philodendron*-vruchten 6 ♀ ♀ deal, ± 200 ♂ ♂, ± 1000 eieren, larven en nymphen. L. Bels 15-12-'32. Het voorkomen in orchideeënkassen is niet toevallig, deze soort likt de suiker van de orchideeënwortels op; (bovendien zeer carnivoor, ook kannibalisme komt veel voor.) Mutuele voeding ster-vormig; gebruiken ook de voorpooten om suikerkorrels te vervoeren. (S.) Deze soort is zoo constant in onze kassen, dat zij het burgerrecht verdient. Enorm C. Z. St.

1886 Kew, Edinburgh 1904, 1905. Oxford op de vruchtenmarkt 1908. Deze of eene verwante soort 1917 in de orchideeënkas van Dr. Holleman te Amsterdam (coll. Mc. Gillavry !). Het door mij geziene ex. is